

Asia: VN/2351/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi kuntien tilatietoja koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Pidättekö ehdotettavia lainsäädäntömuutoksia tarkoituksenmukaisina asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi?

Ehdotettu lainsäädäntömuutosta voidaan pitää tarpeellisena tavoitteiden saavuttamisen kannalta, mutta ei kuntien osalta tasapuolisena. Ehdotuksen mukaisesti kunnille ehdotetaan säädettäväksi lakitasoisesti velvollisuus tuottaa ja toimittaa käyttämistään toimitiloista tietoja valtion ylläpitämään tilatietovarantoon. Kunnat joutuisivat vastaamaan kaikissa tapauksissa tietojen oikeellisuudesta, korjaamisesta, täydentämisestä ja päivittämisestä tietokannassa ensimmäisen vaiheen ajan. Tämä on suuri haaste pienille kunnille, joilla on niukat resurssit ja talous tiukilla. Tämän vuoksi on tärkeää, että tavoitteissa (kohta 4.1, s. 19) mainittu kohta (Mikäli kunnalla ei olisi tällaista kyvykkyyttä vielä olemassa, kunta voisi hyödyntää Valtiokonttorin tarjoamaa tilatietokantapalvelua sekä sen käytön tueksi tuotettavaa teknistä tukea) otetaan vakavasti ja Valtiokonttori jalkauttaa teknisen tuen tilatietokantapalvelun kuntatasolle riittävän tehokkaasti.

Onko mielestänne tilatietojen määrittelyssä (liite) oikeat ja riittävän tasoiset tilatiedot mukana?

Liitteen luonnoksessa asetuksella annettavat tarkemmat tilatietosisällöt ovat oikeat ja riittävän tasoiset.

Kunnat: Millaisia tietoja lisäksi tarvitsette kunnassanne onnistuneen toimipaikkaverkoston ja tilajohtamisen toteuttamiseksi?

Mainittujen tilatietojen lisäksi toimipaikkaverkoston ja tilajohtamisen onnistuneen toteutuksen tueksi tarvitaan muun muassa sisäilman laatu- ja kerääviä järjestelmiä sekä kiinteistöjen sähköinen huoltokirjajärjestelmä sekä rakennushankkeiden hallintaan projektipankit. Lisäksi on tärkeää, että kunnalla on ajantasaiset ja toimivat järjestelmät ja tilatiedot muun muassa kriisihallinnan ja pelastustoiminnan osalta.

Huomionne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista?

Tietovarannon muodostamisen vaikutuksissa on mainittu muun muassa, että kunnille aiheutuvien kustannusten minimoimiseksi tilatietojen yhdenmukaistaminen ja yhtenäiseen tietopohjaan toimittaminen olisi tarkoitus vaiheistaa kahteen osaan. Vaikka kunnille tulevia lisäkustannuksia pyritäänkin näin minimoimaan, ei kaikki kunnat tule olemaan tasa-arvoisessa asemassa

lainsäädäntöuudistuksen kanssa, sillä toisilla kunnilla on huomattavasti paremmat järjestelmät ja resurssit vastata tähän haasteeseen. Valtion tulisivat mieltä tarkoin kuinka tämä sinänsä hyvä ja kannatettava hanke jalkautetaan kovin erilaisessa taloustilanteessa olevien kuntien harteille.

Tiedon monipuolisella hyödyntämisellä on kuntiin monia hyviä vaikutuksia. Ehdotuksen mukainen koottu ja yhteismitallinen tilatieto mahdollistaisi muun muassa kuntien palveluiden kehittämisen yhteydessä tilakustannusten nykyistä paremman määrittämisen. Tilatietovaranto mahdollistaisi kunnille myös tilantarpeidensa ja tilankäytön vertailun muihin kuntiin tai tietosisällöittäin kuten esimerkiksi tilatyypeittäin. Lisäksi tietovaranto mahdollistaisi entistä tehokkaammin kuntarajat ylittävän yhteistyön esim. kuntalaispalvelujen tuottamisessa tarvittavien tilojen järjestämisessä.

Hyvänä yhteiskunnallisena vaikutuksena voidaan pitää muun muassa sitä, että ehdotuksessa on esitetty kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun toteutumista, kun kuntien tilakannasta olisi yhteismitallista ja yhdestä paikasta saatavaa tietoa osoitettavissa myös julkaistavaksi.

Ehdotuksen mukaan kunnille kohdistuvaa kustannustaakkaa pystytään vähentämään merkittävästi ensimmäisessä vaiheessa osoitettavan tuen avulla, mikä on erittäin tärkeä asia. Valtionkonttorin tuesta huolimatta kunnille kohdistuu kuitenkin merkittäviä kustannuseriä. Ehdotuksessa on arvioitu, että pohjatietojen keruusta aiheutuu kunnille ensimmäisessä vaiheessa vähintään hallinnollista lisätyötä ja sitä kautta kustannuksia. Kustannuksia syntyisi pohjatietojen kokoamisen yhteydessä kunnille keskimäärin noin 5 000 – 20 000 euroa/kunta vuosien 2023-2024 aikana.

Pysyviä vuosittaisia kustannuksia kunnille muodostuisi tilatietojen ylläpitoon ja toimittamiseen liittyvien tehtävien osalta arviolta 1 200 – 3000 € / vuodessa.

Pidättekö ehdotuksia toteuttamisaikataulusta ja kaksiosaisesta etenemisestä tarkoituksenmukaisina?

Toteuttamisaikataulu voi tuoda pienille kunnille haastetta, mutta kaksiosaisuus on tämän kokoluokan muutoksissa hyvä ja toimiva etenemismalli.

Muut mahdolliset huomionne esitysluonnoksesta

Esityksen muissa vertailuvaihtoehdoissa esitetty erityistehtävayhtiömalli, jossa kuntien tuottamis- ja toimittamisvelvollisuuden piirissä olevien tietojen kokoamisesta yhtenäiseksi tilatietovarannoksi vastaisi lailla säädetysti valtion täysin omistama yhtiö, voisi olla ainakin pienempien kuntien kannalta parempi ratkaisu. Toinen vaihtoehto olisi hyödyntää esityksen vertailu vaihtoehdoissa mainittua valtion olemassa olevaan liikelaitosrakenteeseen pohjautuvaa mallia, jossa hyödynnettäisiin valtion rakennetun kiinteistövarallisuuden hallinnointiin erikoistunutta Senaatti-kiinteistöt -liikelaitosta.

Pekonen Jouni
Liperin kunta

Lavikainen Minna
Liperin kunta - Elinympäristöpalvelut